

Bibliothèque numérique

medic @

**Geoffroy, Stéphane François -
candidat / Dodart, Denis - président. -
An omnis morbus, à Coagulatione ?**

1703.

***Paris : Apud viduam Francisci
Muguet, Regis & Facultatis
Medicinae Typographi
Cote : ms 2324 n°151***

QUÆSTIO MEDICA,
 QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS
 MANE DISCUTIENDA
 IN SCHOLIS MEDICORUM,

Die Jovis vigesimâ secundâ Novembris.

M. DIONYSIO DODART, Sereniss.
 D. D. Principis Dotariæ de Conty Medico,
 Regiæ scientiarum Academiae Socio,

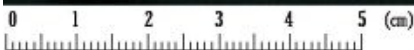
DOCTORE MEDICO,

PRÆSIDE.

An omnis morbus, à Coagulatione ?

I.

CORPUS humanum, machina variis organis instructa, iners jaceret, nisi à fluidis motum suum mutuaretur. Sanum dicitur; dum varii ejus succi perpeti & expedito cursu per vasa feruntur, assiduo tritu commoventur, ex iisque debita fit excernendorum secretio. Inter corporis liquores primas tenet Sanguis. Purpureo hocce liquore irrigantur omnes illius partes, sed certo ordine, determinatâque mensurâ. Cor, inter organa præcipuum primumque mobile, debitis & statis temporibus contractiones suas molitur. Singulis contractionibus, quandam sanguinis portionem è suis ventriculis ad totum corpus propellit. In statu sano, dum nempe fluxilior est sanguis, dum expeditæ ac patentes sunt viæ, sanguineæ molis resistentia cordis nisu facilè superatur, & tota sanguinis portio ventriculis contenta singulis pulsationibus ejicitur. Si verò sanguinis circuitus per corporis partes, vel ob angustiorem viam, vel ob ejus lentorem retardetur; atque adeò ea sit sanguineæ molis resistentia, quam unica cordis pulsatio vincere non possit: tunc non omnis sanguis ventriculis contentus in arterias protrudetur. Cum tamen necessariò certam sanguinis quantitatem, statis temporis intervallis, cor ad partes propellere debeat: quò magis ejus impetus à sanguinis resistentiâ superabi-

tur, cō crebriores molietur contractiones. Ex vario in variis hominibus intes-
 singulas contractiones temporis spatio, variâque sanguinis fluxilitate, & majori
 vel minori solidarum partium resistentiâ, exurgit pulsuum varietas, non tantum in
 statu morbido, sed & in sano. Ex eodem quoque fonte derivantur temperamento-
 rum differentia: Quibus fluxilior est sanguis, validius cor contrahitur, citiusque
 adimplentur ac exhauriuntur ventriculi, & absolvitur circulatio; hi Calidiores
 dicuntur: Frigidiores verò, quibus lentior est moles sanguinea, debilius & longio-
 ribus intervallis cor contrahitur, tardiùsque peragitur circulatio. Præcipua è san-
 guine secretio, nervorum liquidum, cujus in partes influxus per membranarum
 cerebri constrictionem promoveretur. Illo continuo madent nervi; sed plus minùsve
 ipso turgent, prout validius debiliùsve constringitur cerebrum, eorum origo:
 unde vividius languidiùsve peraguntur in corpore sensationes & motiones. Varii
 præterea liquotes variis apti functionibus è sanguine fecernuntur. Horum quidam
 extra corpus excernuntur; quidam vero jugi circuitu ad massam sanguineam
 refluent. Nulla succorum secretio absque sanguinis tritu. Sales enim sulphuraque,
 quibus tota constat sanguinea moles, spontè in varia concreta facessunt, nisi assi-
 duè & accuratè per totum corporis habitum eorum moleculæ dividantur; quæ,
 pro variâ, quam inde fortiuntur, tenuitate, varia subeunt incernicula, atque adeo
 varios constituunt succos. Nimis tamen attenuata sanguinis cæterorumque fluidor-
 um moleculæ, ob salia tunc nimis evecta & jam à sulphuribus ferè expedita,
 aciores redduntur; nisi ritè excernantur, sanitatem lædunt. Triplicis sunt generis
 excretiones: uberrima una per cutis poros, altera mediocris per urinarum meatus,
 tertia modica per alvum. Hæc ultimâ viâ, bilis & pancreatis glandularumque in-
 testinalium succi, cum crassioribus alimentorum particulis, evacuantur. Per uri-
 narios ductus fluunt urinæ, sive quæ citò ventriculi vesicæque membranas traji-
 ciunt, sive quæ cum sanguine circumactæ, & ipsius fætæ salibus, renum colatoria
 pervadunt. Insensibilis perspirationis materia vel per cutanearum glandularum
 excretorios ductus ejicitur, vel per totius cutis & cæterarum membranarum
 poros. Si tardior sit & rarior, tenuis auræ instar exhalat; si verò uberior & cras-
 sior, sensibilis sit & Sudor dicitur. In vegetâ sanitate insensibilis perspiratio est
 aliarum excretionum summæ circiter dupla, & excretionis per alvum duodecupla:
 habitâ tamen ratione variæ cæli corporumque temperiei. Excretorum quantitas
 assumptorum ciborum quantitati par esse debet. Excernantur ergò inutiles noxi-
 que succi, utiles assiduè conterantur, libero cursu fluant: vigeat sanitas. Secus:
 omnis morborum cohors misero incubabit corpori.

I I.

QUEMADMODUM ex succorum motu per vasa, Vita; & ab illius
 æquabilitate, Sanitas: sic ex ejusdem motus imminutione, Morbus; & ab
 omni prorsus cessatione, Mors. Mortalium quisque ineluctabili fato abripitur,
 sed nullus sine morbo. Morbus via est ad mortem, quæ nonnunquam adeo
 præceps est, ut ferè in instanti à statu sano ad mortem ducat. Sæpius tardiori gressu
 homines aggreditur letum, dum scilicet naturali morbo, nempe senectute, pau-
 latim ad hunc usque terminum perducuntur. Sæpissimè naturalis ille terminus
 variis ægritudinibus acceleratur, prout variè à diversis causis externis afficitur
 homo, nisi salutarî manu ad sanitatem restituitur; quod quidem Medici munus
 est. Sanguis, ut præcipuum corporis fluidum, sic plerorumque morborum fons est
 & scaturigo; nec ferè unquam à quâlibet cæterorum succorum alteratione illæsus
 evadit. Hujusce fluidi morbus, Febris: quæ quidem multiformis. Omnes tamen

3

enjuſcunqꝛe generis ſint , intermittentes aut continuæ , malignæ vel benignæ , ex accelerato præter naturam pulſu facilè innotefcunt. Errant , qui aut immodicæ ſanguinis efferveſcentiæ , aut adauctæ & acceleratæ ſanguinis circuitiõni , pulſûs celeritatem tribuunt. Quò tardiùs vel difficiliùs fluit ſanguis per vaſa , eo crebriores redeunt cordis & arteriarum pulſationes. Hanc ſanguini moram infert vel totius maſſæ lentor , vel quarumdam ipſius partium in vaſis minimis inharrentium inſpiſſatio. Acceleratum pulſum frigus vel æſtus comitantur : frigus , ſi tota ſanguinea moles in majoribus vaſis hareat : æſtus , ſi in tenuioribus tantum vaſis inhibeatur ejus motus progreſſivus , dum intra majora ferè totâ ſuâ fluiditate donatur. Sanguinis curſum imminutum ſequuntur cætera febrium ſymptomata : ſuppreſſæ ſecretiones , unde ſitis , oris & faucium ſiccitas , ariditas cutis : ſpirandi difficultas , retardato nempe ſanguinis per pulmones curſu : tremor , ex præpedito ſucci nervoſi in nervos influxu : ſudor , cum fluidâ ſanguinis parte nimis compreſſâ , ejus ſerum per cutis poros exprimitur. Si ad obſtructos tenuiſſimos canales jugiter affluat ſanguis , oriuntur partis inflammatio & tumor , doloris ſenſus , nonnunquam motus convulſivi , deliria , aliquando vaſorum ſanguineorum diſruptio & hæmorrhagiæ , ſæpe etiam cæterorum vaſorum eroſio , ſanguinis & ſucci membranarum effuſio , in partibus ſtagnatio , putrefactio , ac proinde abſceſſus & ulcus , vel etiam identidem partis corruptio & ſideratio. Poſtulæ , phlyctænæ , variolæ , morbilli ſunt quoque varia harrentis ſanguinis in febre ſymptomata. Præter has ſanguinis affectiones , ſuas quoque peculiâres alterationes patiuntur cæteri corporis humani ſucci. Si nervorum liquor intra ſuas fiſtuſoſas fibras immoretur , non ampliùs affluit ad partes , ac proinde intercipitur partium motus , ſenſus , & nutritio ; unde paralyticæ dicuntur. Cum è ſanguine minori copiâ ſecernitur , & ſegniùs fluit per vaſa , ad fibras nervoſas diſtendendas impar eſt : idcirco languidioreſ evadunt corporis functiones ; hinc virium proſtratio , ſomnus & affectus ſoporofî. Cum per ſuccuſſus tantum ad partes appellitur , tremores excitat & ſpaſmodicos motus. Si diutiùs in nervoſis fibris ſtagnet , nec liberè ex illis effluat , has continuo diſtenſas tenet , unde partis convulſio & rigor immobilis. Nonnunquam etiam , inflammatis aut irritatis cerebri alteriufve partis membranîs , inordinatè propellitur ille ſuccus ad varias cerebri partes : hinc delirium , mania , phrænitis , aliique affectus hujufcemodi ; qui non tam ſucci nervoſi ſunt vitia , quàm ſanguinis cæterorumque ſuccorum. Lympha variis quoque morbis obnoxia eſt pro diverſis quas alluit partibus. Vel intra ſua vaſa & receptacula ſtagnat , & varios gignit tumores : intra tendines & ligamenta , ganglion : circa collum , ſtrumas & bronchocelen : in aliis partibus glandulas , tubercula , & tophos. Vel extra ſua vaſa diſfunditur , & alios tumores generat : ex fibrîs membranaceis , puſtulas , & abſceſſus varios : ex lymphaticis ductibus , tumores œdematoſos , hydropem aut univerſalem aut peculiarem. Vel lentè exſudat ex patentioribus fibrarum poris , & in varia tubera immutatur , quæ vel carnes ſimulant , ut ſarcoma , ſarcocele , polypus , epulis : vel ad tendinum naturam accedunt , ut condyloma , callus , verrucæ , clavi : vel oſſeam effingunt ſubſtantiam , ut exoſtoſes , nodi. Mucoſarum glandularum lymphæ , in ſuis glandulis coërcita , catarrhos exhibet : in muſculorum membranâs diſfuſa , & craſſior illis inharrens , rheumatîſmum : in ligamentorum ac tendinum ſinubus vel articulationum interſtitiis ſtagnans , arthritidem. Bilis ſicut cæterorum corporis fluidorum motus intercipi potèſt : vel tardè fluit ad inteſtina , hinc alvi pigrities , nonnunquam etiam lienteria , & alvi fluxus : vel à craſſiori bile obſtructis ductibus biliariis , per vaſa lymphatica refluit ejus

fluidior pars ; & icterum efficit : vel per vasa sanguinea , & ab eâ febres continuæ ardentis , ephelides , erysipelata , alique morbi biliosi ortum ducunt : vel cum sanguine in venis mesentericis & hæmorrhoidalibus stagnat , hinc hæmorrhoidum cruciatus , fluxus , &c. vel tandem discussis biliariorum ductuum obstructionibus , ad viscera ubertim affluit ; hinc biliosi fluxus , cholera , dysenteria , alique similes affectus. Uno verbo , ex horum cæterorumque succorum stagnatione aut morâ , innumeri grassantur partium organicarum morbi , mirâ inter se varietate distincti.

I I I.

MORBUS unus & idem in omnibus : motus imminutio. Unicam pariter causam arguit : succorum inspissationem. Varias tamen species induunt morbi ; nam pro vario inspissationis gradu , pro variâ succorum inspissatorum indole , pro variis partibus in quibus inspissantur , variæ corporis functiones diversimodè lædi possunt. Triplicem inspissationis cum sanguinis , tum cæterorum corporis succorum causam agnoscimus : tritus defectum : partium nimis evolutarum & excernendarum in corpore coercitionem : & partium corporis liquores coagulantium immissionem. Tritus duplici potissimum instrumento peragitur : Respiratione , quâ sanguis indefinenter in pulmonibus atteritur : Exercitatione , quâ intra musculosas fibras alteram subit commolitionem. Sublatâ respiratione , crassiores sanguinis moleculæ tenuissima pulmonum vasa permeare nequeunt ; unde fiunt per totam pulmonum substantiam obstructiones , quas brevè excipiunt interrupta sanguinis circuitio , animalis suffocatio & interitus. Exercitationis defectu non tam citò læditur sanitas , quippe liquorum motus non statim cessat ; sed paulatim lenti & glutinosi fiunt corporis succi : in quibusdam ex tenuioribus tubulis hærent eorum moleculæ crassiores , densioresque in illis generantur obstructiones. Hujus inspissationis ratio est , Nexus facilis molecularum sanguinis cæterorumque corporis nostri liquorum. Cum enim ex salibus & oleis potissimum constent , Chymicorum concreta resinosa , sebacea , saponacea , vel gelatinosa æmulantur : quorum partes , dum leni calore foventur , fluidæ sunt ; spissescunt verò , cum primum ab igne remouentur. Altera liquorum densationis causa , Sales Acidi vel Acres iisdem admisti. Sanguis quippe ad oleosorum naturam accedens à salibus tum acidis tum acris diversimodè coagulatur , sive tota ejus massa , sive quædam ipsius portio. Sanguinis serum ab affusis acidis Chymicorum liquoribus in densum & caseosum coagulum : ab acris fixis in minus spissum concrefcit : ab urinosis aut totum in gelatinam compingitur , aut quædam ipsius portio leviter coagulata deprimitur. Ex duplici fonte scaturiunt illi sales : vel in sanguine per iteratas commolitiones evolvuntur , & in illo , interclusis excretionibus , redundant : vel extrinsecus advenientes per alimentorum ductus , aut aliam quamcunque viam , corporis liquores subeunt , iisque permiscuntur. Ex succis , quibus irrigatur corpus humanum , solus chylus acescere potis est : si præsertim alimenta ex quibus conficitur , ex vegetantium familiâ desumantur , quæ salibus acidis turgent. Sanguis cæterique ex eo nati liquores stagnatione nunquam acescunt , sed acrimoniam summam contrahunt , ut experiri licet in sanguine , sero , bile , salivâ , & urinâ fermentescentibus aut putrescentibus. Si igitur quâcunque de causâ cujusdam ex insignioribus mesenterii glandulis canalis excretorius obstruatur , in glandulâ immoratur chylus & acescit. Cum autem ad certum aciditatis gradum pervenit , coagula dissolvit : mole disruptâ , rapido cursû ad massam usque sanguineam pervenit , quam inspissat , & omnia intermittentium febrium , vel quarum paroxysmi à frigore incipiunt , symptomata concitat. Harum

rigor à totius massæ sanguinæ in majoribus vasis concretionem excitatur, quâ non solum sanguinis motus progressivus, sed & intestinus, in quo positus est calor, multum imminuitur. Ætus verò rigorem sequitur, ob redditam, crebris cordis concussibus, sanguini majoribus in vasis fluiditatem; crassioribus interea moleculis intra tenues canaliculos pertinacius hærentibus. Calorem præter naturam adaugent, impetus totius massæ sanguinæ à corde in partes solidas propulsæ, quo solito validius ac frequentius concussæ magis incalescunt; impetus quoque insensibilium sanguinis partium undequaque agitatarum, & in vasorum parietes irruentium, qui quidem valentior est, dum stagnat sanguineus latex, aut tardius quàm in statu sano progreditur. Post stata tempora febriles redeunt paroxysmi; si nempe ab acido in glandulâ superstite succedens lymphæ statim coaguletur: novam enim pariet obstructionem, quâ novo advenienti chylo transitus per glandulam denegabitur; & eò citius tardiusve recurrent paroxysmi, quò celerius lentiùsve acescet chylus. Si una tantum intercludatur glandula, unus erit febris fomes, & simplex febris; multiplex verò, si plures obstruantur glandulæ. Nec solummodo febres intermittentes, sed varia quoque variis in affectibus symptomata gignit acescens chylus; quorum tamen causa primaria non est. Sic in scorbuto densiora coagula creat in mesenterii glandulis: in melancholicis & hypochondriacis affectibus, effervescentias in intestinis producit: in cachexiâ muliebri pravorum ciborum appetentiam excitat; & jam inspissatos liquores ita compingit, ut postea vix solvi queant coagula. Hæc quidem ab Acido; sed ab Acri exuperante & nimis evoluto plura & longè graviora impendent.

I V.

IN omnibus corporis humani liquoribus redundant sales acres: in sanguine cæteris principiis accuratè involuti: in nervorum succo tenuiores & tenui cum sulphure confociati: in bile crassiores uberrimi & cum crassiori sulphureâ substantiâ permixti: in urinâ sudore & perspirabili materiâ tenues & crassi simul confusi, & à sulphureo involucro magis extricati. Hæc patent ex acri sale qui per analysim ex his succis uberrimè elicitor. Penetrante eorundem succorum putrescentium odore magna acrium volatiliū salium copia iis inesse comprobatur; quod etiam concludere licet ex viridi colore, quem violarum tincturæ conciliant iidem succi. Acres illi sales in sanguinem & corporis humani liquores per alimenta invehuntur. Iis namque turgent cibi ex animalibus desumpti. Qui verò occurrunt acidi salive sales in aliis cibis, partibus oleosis obducti & terreis moleculis irretiti, in acres citò convertuntur. Horum salium copiosior affluxus, vel eorundem assiduo tritu nimis evolutorum in sanguine redundantia, interceptis nempe excretionibus, ingentem morborum catervam secum trahit. Acres enim sales cum sulphureis sanguinis particulis statim coadunantur, & in grumos coalescunt. Hinc inæqualis sanguinis crasis, & inæqualis motus. Qui in fluidiori sanguinis parte innatabant grumi, è majoribus vasis in tenuiora protruduntur. Si densiores sint, soluti difficiles pariunt obstructiones: leves verò, si minùs densi. Si in quamplurimis tenuissimis canalibus obstructis sanguini transitus intercludatur, febres continuæ ardentes accenduntur. Sæpius ipsarum fomes est Bilis, quæ, aliis imminutis excretionibus, uberior & acrior è sanguine separatur, nec ritè in intestina excerpitur. Hæc in sanguineum laticem irruens illius partem sulphuream in grumos agglomerat, quorum crassissimi in tenuiores cerebri, pectoris, vel abdominis tubulos protrusi, membranas distendendo vel irritando, dolores & inflammationes ibi pariunt. Ex bilis in sanguinem irruptione mox suppressâ, mox quoque restitutâ oriuntur Exa-

exacerbationes. Nam sanguis ab irrupente bile spiffescens exacerbationem excitat :
 spiffo sanguine , definit bilis secretio , ac proinde ejus in sanguinem irruptio : inter-
 rim fluiditate ab iteratis cordis ictibus sanguini redditâ , remittitur exacerbatio ;
 donec restitutâ bilis secretionem , ejus in sanguinem influxus novos æstus accendat.
 Febrium putridarum & pestilentium malitia ab acrium salium vel uberrimâ copjâ ,
 vel summâ tenuitate pendet. Cum uberiores sunt , maximam tenuiorum canalium
 partem innumeris , quos pariunt , grumis occludunt. Cum autem tenuiores ; in exi-
 guissimos irrepunt corporis canales , ibique vix solubiles obstructions ingenerant.
 Hinc tot ac tanta tamque gravia putridarum & pestilentium febrium sympto-
 mata : sanguinis resolutio ; quam letales sequuntur hæmorrhagiæ : succi nervosi
 penuria ; & ex eâ pulsûs intermissio , lipothymia & syncope : tenuiorum tubulo-
 rum obstructions ; quas comitantur sanguinis stagnatio , exanthemata , &
 carbunculi : membranarum irritatio ; ex quâ inflammationes , motus convulsivi ,
 deliria : partium erosio ; unde pustula variæ & bubones. Luis venereæ sympto-
 mata attentè perpendenti , lymphatici succi coagulationes , dolores lancinantes ,
 partium erosionem ab acris salibus oriri liquido constabit. quòd si ullum fortè
 superfit dubium ; hoc morbo infectorum lympham examini subjiciat , & omnia
 liquoris alcalini signa in eâ deprehendet. Undenam in scorbuto , in affectibus me-
 lancholicis & hysteriis desumi potest liquorum lentor , nisi à succo salibus acris
 referto ? Stupenda ossium flexilis mollitia , quæ summum est scorbuti molimen ,
 nonnisi ab acri dissolvente produci potest ; cum acida rigiditatem potius conferant ,
 ut variis constat experimentis. gingivarum corrosio effectus est acridinis causti-
 citatisve , quæ in ejusmodi agrotantium salivâ variis tentaminibus manifesta fit.
 Gignuntur quoque affectus melancholici & hypochondriaci à salinis acris par-
 ticulis , quæ , interceptis excretionibus , varios corporis succos , tum denique ner-
 vorum liquidum pravè afficiunt. Idem de hysteriis affectibus asserendum. Qui
 his in morbis , succus acidus in ventriculo aut in intestinis deprehenditur , is non
 tam hujusce morbi causa , quàm symptoma censendum est. Ex depravato ventri-
 culi succo oritur , quo vitiatò alimentorum salia non accuratè involvuntur : si
 igitur ex vegetabilibus desumpta fuerint , in succos acidos immutantur : si verò
 ex animalium familiâ , putrescunt & in succos acres ac fædum nidorem emitten-
 tes convertuntur. Reverà chylus , cujus sales vel acidi vel acres sui juris evaserè ,
 novas succis noxas infert , & graviora symptomata pejora prioribus excitat. Qui
 in Phthisicis acidum succum pulmones corrodentem incusat , ad ipsorum puru-
 lenta fœrentiaque sputa attendat : nihil acidi in illis advertet , sed salem acrem ,
 qui cœruleam violarum tincturam in viridem mutat. Arthriticorum tophorum cre-
 tacea substantia certissimum est argumentum , aliunde repeti non debere princi-
 pium mucosam lympham in articulis coagulans , quàm ab alcalino sale : fer-
 mentescit enim cum liquoribus acidis gypsea illa materies , & ceteras acris salis
 notas præbet. Accessus Epileptici à succo quâdam in parte stagnante & pu-
 trescente , qui , cum ad certum acridinis gradum pervenit , nervosas membrana-
 rum fibras adeò vellicat , ut omne nervosum genus in contractionem adducat.
 Cum verò , per varias partis contractiones , in massam sanguineam propulsa fue-
 rit purulenta illa materies , ex nimâ sanguinis & succi nervosi inspissatione
 languent omnes corporis functiones , donec aut omnino involutum , aut foràs
 amandatum fuerit illud coagulationis principium. Congestus iterum in eodem
 sinu acrior ille succus novum suscitabit paroxysmum. Cæterorum morborum
 causas evolventi , nihil aliud præter sal acre culpandum erit.

QUÆ, sublatâ vel imminutâ succorum fluiditate, nascuntur in humano corpore incommoda, eâdem restitutâ, evanescent. Triplici modo restitui potest, aucto nempe succorum tritu, institutâ ac provocatâ lædenti humoris excretionem, & eorum, quæ coagula solvere valent adventu. Hos fines Therapeutice variis, quæ salubriter adhibet, remediis consequitur. Inter omnia primas tenet sanguinis missio. Caterarum excretionum vicem supplet hæc evacuatio, exuperantium in corpore liquorum redandantiam tollit, fibris vasorum ultra metas distensis tonum restituit, debitumque succorum tritum promovet. Qui lucro potius quàm ægrorum saluti consulens vanâ spe eos deludit; illudque præstantissimum spernit juvamen, ex sanguinis per disrupta vasa eruptione, sed tardiori, quàm graviter peccaverit, naturâ indigitante, cognoscet. Sed cave, ne sapius iteratâ sanguinis educatione adeo exhauriatur massa sanguinea, ut debite secretionem imminuantur, ac præsertim in cerebro: tunc enim nervosi succi penuriâ corporis functiones debilitantur, cor & arteriæ languidiùs feriunt, quàm ut densiora in tenuibus vasis coagula comminuere, ac in majora vasa propellere valeant. Salubriùs adhibetur incunte morbo, quæ seriùs post aliquot dies institueretur, cum majorem densitatem essent adeptæ coagulatae partes. Alterum Therapeutices præsidium ex stimulantibus desumitur. Stimulus est impetus, quo nervorum fibræ percussæ varias vibrationes patiuntur. Quandoque ita vividus est, ut à se invicem dimoveantur fibræ, & nonnunquam disrumpantur; aliquandò verò ita debilis, ut vix earum concussus percipiantur. Stimulantium effectus, est majorem nisum validioremque contractionem in fibris excitare, vividiorum ideò cujuscunque liquidi corporis tritum ac expressionem promovere, ejusdemque motum cedere. Rarò occurrunt medicamina simpliciter stimulantia, sed ferè omnia, sive internè sive externè adhibeantur, partes quasdam in corporis succos inducunt, quibus illos alterare valent. Inter ea prima se se offerunt sursùm deorsùmve purgantia medicamina. Emetica non solum ventriculi membranas irritando, ejus glandulas exprimunt, sed etiam in convulsionem contrahunt diaphragma & abdominis musculos, quâ compressio ventriculo, contenti liquores sursùm per œsophagum propelluntur. A Catharticis intestinorum & totius abdominis membranæ convelluntur, & in earum glandulis inhaerentes succi validè excutiuntur. Quinetiam iis stimulis afficiuntur nervi, augeturque per omne corpus succorum commolitio: hinc sæpe non modò sursùm atque deorsùm noxii evacuantur humores, sed & per salivam, urinas, sudores totum corpus diffluit; & eò magis, quòd particulas tenues fecum vehunt evacuantiâ, quæ varios mesenterii tubulos subeundo, inspissatos succos attenuant, & coagula solvunt. Diurètica, Sudorifera, Diaphoretica, Salivantia, cæteraque peculiaria evacuantiâ stimulando potissimùm suum effectum sortiuntur. Nam ex eorum permissione actiores facti peculiare corporis liquores, quas alluunt partes vividius vellicant. His tamen, nisi cautiùs adhibitis, omnia in pejus rapiuntur. Sæpe enim, nimîâ stimulatione, spissiores sanguinis grumos ad exiguissimos usque canales protrudunt; unde febrilem æstum augent, vel etiam in partibus, quibus inhaerent, tumores aut pustulas pariunt: nonnunquam verò sanguinis fluidiori parte copiosius emissâ, magis ac magis spissescit sanguis. Ex stimulantibus quædam, ut Vesicantia & Caustica, succis insolitos exitus præbent, novasque, vasa dilacerando, moliuntur excretionem. Alterantia Specificave tertiam remedium classem constituunt, quæ triplici

ratione coagulatos succos ad debitam fluiditatem reducunt. Vel eos diluunt, ut aqua gummi, oleum resinas: vel eos attenuant, ut acidi Chymicorum succi lapides comminuunt: vel suo inter grumos interposito interjectuque intimæ eorum connexioni obstant, ut hydrargyrus auro permixtus ejus soliditatem ac duritiem tollit. Nec ab acidis, nec ab acribus ipsorum virtus repetenda est. Nam in corpore humano sales illi, utpotè sulphuribus accuratè involuti, vix ullam actionem in se se invicem exerunt, nullumque consequuntur effectum. Qui igitur specifica medicamina morbis adhibere intendit, quemadmodum ipsi non anxiam curam querendum est, an calida sint vel frigida, humida vel sicca: non pariter querat, an sint simpliciter actia vel acida, salina vel oleosa: sed ad illorum in corpus humanum vires dignoscendas præsertim attendat. Multa enim, quæ inter se discrepantia videntur, easdem obtinent virtutes: dissimiles verò, quæ planè similia. Ab acidis, ab acribus volatilibus & fixis, ab amaris, febris æquè feliciter profligatur. Vis cathartica non minus in acidis, quàm in amaris, acribus, aut oleosis reperitur. *Brassica capitata & Solanum furiosum* similibus principiis & eadem proportione constare videntur: hoc interimit, nutrit illa. Quænam autem hominem lædant, quænam verò juvent, hæc diuturniori tantum usu perdiscat Medicus. Quandoquidem ex variâ variorum succorum, sive per actia, sive per acida inspissatione, læsa sanitas ideò tantum variis remediis restitui possit, quòd ea coagulorum quavis ratione solvendorum virtute donentur:

Ergo omnis morbus, à Coagulatione.

Domini Doctores disputaturi.

M. Petrus Jacquemier.

M. Honoratus Michelet, Regis Hispaniarum Archiater.

M. Antonius le Moine.

M. Philippus Hecquet.

M. Josephus Pitton Tournesort, Regiæ scientiarum Academia socius, & in horto regio Botanices Professor.

M. Guido Crescentius Fagon, Regi à sanctoribus Consiliis, & Archiatrorum Comes.

M. Joannes Baptista Chomel, à Regiâ scientiarum Academia.

M. Andreas Cressé.

M. Jacobus de Bourges.

Proponebat Parisiis STEPHANUS FRANCISCUS GEOFFROY, Parisinus, Baccalaureus Medicus, Regiæ scientiarum Academia Parisiensis, Regiæque Societatis Londinensis, Socius. A. R. S. H. 1703.

Apud Viduam Francisci Muguet, Regis & Facultatis Medicinæ Typographi.